

обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних», декларацію, визначену Законом України «Про запобігання корупції» (ч. 1 ст. 54);

4) на поліцейських поширюються обмеження, визначені Законами України «Про запобігання корупції», «Про Національну поліцію» та іншими законами України, в частині того, що не може бути поліцейською особою, до якої були застосовані заходи адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (ст. 61);

5) поліцейський звільняється зі служби в поліції, а служба в поліції припиняється у разі набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, або кримінального правопорушення (п. 10, ч. 1 ст. 77).

В той же час, звернення до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію» дає можливість констатувати, що Національна поліція з метою організації своєї діяльності забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, здійснення заходів щодо запобігання корупції, порушень законності, службової дисципліни і контроль за їх реалізацією в центральному органі управління Національної поліції, територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління.

Отже, Національна поліція, як спеціально уповноважений суб'єкт протидії корупції, спрямовує свої зусилля на протидію цьому явищу як внутрішньо організаційній діяльності центрального органу управління Національної поліції, територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, так і за межами, з метою забезпечення охорони прав і свобод людини.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.9

Уляна Олегівна ЗАСЦЬ,

слухач магістратури групи Ф1-101м ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри адміністративної діяльності поліції факультету № 3 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І. Д.

ДОВІРА НАСЕЛЕННЯ ДО ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» діяльність поліції здійснюється у тісній взаємодії з населенням, територіальними громадами і громадськими об'єднаннями на засадах партнерства. При цьому рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності поліцейської діяльності. Отже, такі соціальні категорії як «партнерство» і «довіра» є визначальними складовими успішного виконання поліцією правоохоронної функції держави. Довіра – це найвища цінність будь-якого суспільства, і вона ґрунтується на впевненості в прозорості і підзвітності дій поліції. Чим вищий рівень довіри, тим ефективніше проявляються всі аспекти взаємодії, і громадськість скоріше буде йти на співпрацю та повідомляти про правопорушення, у свою чергу поліція – своєчасно інформувати про вжиті заходи. Зазначимо, що рівень довіри населення до органів охорони правопорядку з 2013 по 2015 роки сягав лише 13–15 %. А вже у 2017 році цей показник, за даними Інституту соціології Національної академії наук України, склав 46 %. За таких умов, виправдовуючи соціальне призначення поліції як сервісної служби європейського зразка, поліцейський має орієнтуватися на реалізацію стратегії Community Policing – «партнерство заради спокою».

Але щоб такий інститут як «довіра» мав реальне втілення сучасній українській поліції слід активно запроваджувати перевірений часом вітчизняний досвід участі громадськості в правоохоронній діяльності, та обов'язково враховувати провідний досвід діяльності поліцейських структур європейських країн. Так, у ряді країн Євросоюзу діє громадська організація «Зупини злочинця», яка допомагає поліції у забезпеченні публічної безпеки і порядку, проведенні превентивної, виховної, консультативної роботи. В Японії на кожній поліцейській дільниці функціонують відділення Асоціації запобігання злочинності, членом якої можуть стати не тільки пересічні громадяни, а й об'єднання осіб за професіями, представники котрих частіше за інших стають жертвами злочинних посягань (водії громадського транспорту, працівники банківської сфери, торговельних мереж). Впровадження таких заходів і в Україні, на наш погляд, позитивно вплине на загальний рівень забезпечення належного стану правопорядку в країні. Використовуючи міжнародні програми та досвід діяльності поліції Німеччини, Великобританії і Польщі вважаємо за необхідне запровадження в Україні таких нових соціально-правових проектів, як: «Поради патрульного поліцейського», «Електронний лист допомоги Вашого Дільничного», «Електронний документ», тощо. Так, наприклад, у межах проекту «Електронний лист допомоги Вашого Дільничного» на спеціальній веб-сторінці має бути розміщено бланки для заповнення особами, які постраждали від дрібних крадіжок, насильства в сім'ї, бійок без тяжких тілесних пошкоджень, стали свідками правопорушення. Загалом такі проекти спрямовані на послідовне нарощування зусиль у забезпеченні захисту прав і законних інтересів громадян, покращення взаємодії з громадськістю, відновлення довіри суспільства до правоохоронців.

Окрім вказаного, в умовах сучасності важливим є пошук нових підходів до системи оцінювання поліцейської діяльності. Основою цієї системи повинен стати показник «розкриття» справ за конкретним складом злочину для органів досудового розслідування, а також кількість адміністративних протоколів за певними статтями для інших служб поліції. На нашу думку для нової системи оцінки ефективності роботи поліції необхідно надавати якісну оцінку комісіями, що залежно від підрозділу повинні складатися з представників поліції, адвокатури, колишніх працівників правоохоронних органів тощо. Слід розвивати і нові форми співпраці, зокрема, шляхом використання поліцією новітніх інформаційно-комунікаційних технологій з метою впливу та формування думки населення. Головне, щоб в процесі впровадження таких новацій у роботі української поліції був високий ступень готовності кожного поліцейського до реорганізації власної діяльності, розуміння необхідності зміцнювати партнерську взаємодію громадськістю задля підвищення іміджу поліції. І

як показує досвід таких країн, як Німеччина, Польща, Швеція тощо, впровадження сучасних інформаційних систем в ході взаємодії поліції і громадськості дієвіше забезпечить реалізацію виконання поліцейських завдань.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.95

Яна Станіславівна КОМАР,

курсант групи Ф3-109 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри адміністративної діяльності поліції

факультету № 3 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Іванцов В. О.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ОБМЕЖЕННЯ ПЕРЕСУВАННЯ ОСОБИ ЯК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЗАХОДУ

Зміст та правила реалізації поліцією «обмеження пересування особи» як поліцейського заходу викладено у ст. 37 Закону України «Про Національну поліцію» якості банкетних положень щодо здійснення затримання особи, а саме: «на підставах, у порядку та на строки, визначені Конституцією України, Кримінальним процесуальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також іншими законами».

Відповідно до статті 29 Конституції України Ви маєте право на свободу та особисту недоторканість. При цьому у разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Конституція України лише у виняткових випадках, коли треба нагально запобігти злочинові або його пртпинити, дозволяє затримання особи без рішення суду.

Відповідно ст. 207 Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) передбачено загальні правила затримання особи (затримання, яке може здійснити будь-яка особа). Так, кожен має право затримати будь-яку особу: 1) при вчиненні або замаху вчинення кримінального правопорушення; 2) безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється у його вчиненні.

В свою чергу уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі, лише у випадках: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин (ст. 208 КПК України). Особливості затримання окремої категорії осіб визначаються главою 37 КПК України.

Таку форму (вид) затримання (передбаченого КПК України) треба чітко відрізнити від адміністративно-правового затримання, яке не має кримінального процесуального характеру.

Підстави застосування адміністративного затримання, у тому числі поліцією, викладені у ст. 260 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП): «з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення». При цьому перелік адміністративних правопорушень, у разі вчинення яких може бути здійснено адміністративне затримання, залежно від суб'єкту застосування передбачені ст. 262 КУпАП.

При цьому не зрозуміло, чи відносить законодавець «доставлення особи» до заходу, що поглинається поняттям «обмеження пересування особи».

Натомість правові основи та практика діяльності органів поліції свідчить про надзвичайну схожість «затримання особи» та «доставлення порушника», що регламентовано КУпАП.

Так, ст. 259 КУпАП передбачено, що доставлення порушника до органу поліції здійснюється з метою складення протоколу про адміністративне правопорушення в разі неможливості скласти його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим.

При цьому ч. 2 ст. 37 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено: «Відлік часу утримання затриманої фізичної особи в спеціально відведених для цього приміщеннях рахується з моменту її фактичного затримання». Окреслені положення закону часто трактуються як такі, що адміністративним затриманням є будь-яке вилучення особи з місця її перебування.

Натомість детальний аналіз змісту відповідного положення вказує на те, що мова йде про необхідність саме відліку часу утримання особи у кімнаті для затриманих з того моменту, коли особа була фактично затриманою, тобто коли її право на свободу пересування було обмежено. Про це, зокрема, свідчать положення Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затверджених наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція). Так, у додатках 17 та 11 до Інструкції передбачено ведення двох документів: Книги обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих та Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених. З аналізу відповідних положень випливає, що адміністративне затримання пов'язано з обмеженням права особи на свободу пересування, тоді як доставлення порушника – ні, адже доставлених прирівняно до відвідувачів та запрошених, у графі 7 журналу передбачено необхідність відображення заходів, ужитих стосовно доставленої особи, серед яких може бути: «відібрання пояснення, складення протоколу тощо». Лише 17 березня 2017 року до Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції були внесені зміни, якими запроваджено необхідність відображення у протоколі про адміністративне затримання часу фактичного затримання особи. Проте такі положення абсолютного не є свідченням того, що діям з доставлення порушника передую його затримання.